

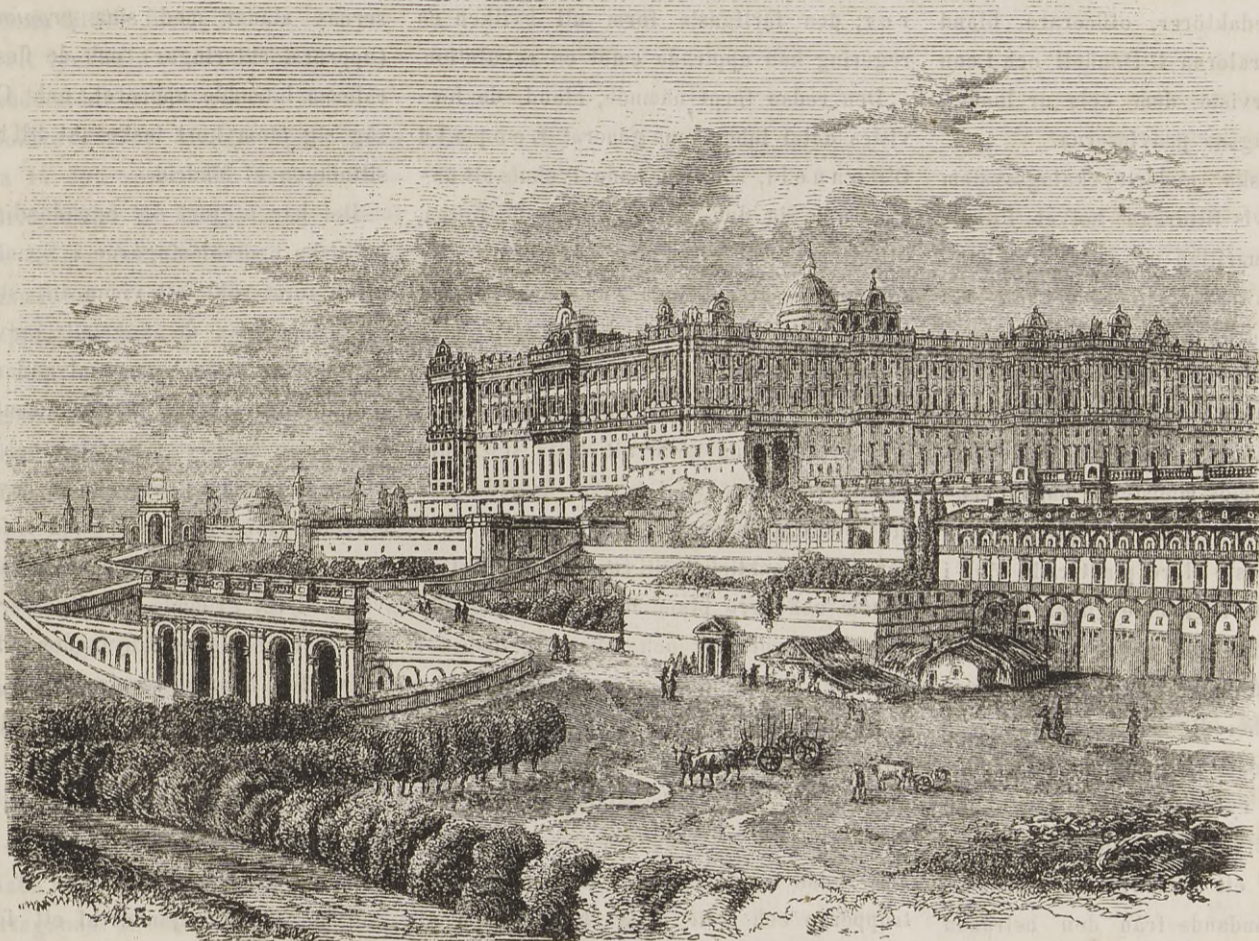
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 40.) Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 1 October 1854. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. (VIII årgången)

Kongliga palatset i Madrid.

Händelserna i Spanien.

Från Donaus stränder, hvarest den med blodiga drag skrifna tidshistorien hittills ensamt tog den allmänna uppmärksamheten i anspråk, har denna plötsligen blifvit ledd åt det vestra Europa genom en händelse, som, så ofta en sådan inträder i ett folks öde, genljudar med väldig dallring och sprider sig alltid vidare från land till land. Vi hafva att göra med en fyra veckors spansk historia, med en revolutions seger!

För många har underrättelsen härom varit öfverraskande, men likasom den erfarna skepparen har sina förebud, när en hotande storm är i antågande, så undgick det icke heller den uppmärksamme iakttagaren, att en skakande konflikt var i antågande på andra sidan Pyreneerna. Dess utbrott fördröjde blott minnet af de osägliga lidan-

den, hvilka spanska nationen uthärdat under oupphörliga inbördes krig, ett minne, som var så mäktigt, att till och med de, nästan alla länder skakande åren 1848 och 1849, blott flyktigt vidrörde Spanien. Nationen liknade den i arenan genom retning utmattade tjuren, som blott först åter genom pikadorens lansstygn kan uppskakas till ny kamp, . . . på dessa smärtande lansstygn har icke sparats mot spanska folket, och slutligen har det åter fattat mod och krossat sina plågoandar, och det innan desse förmodat det.

Den förhatliga karakteren af den utan all orsak i Spanien började reaktionen daterar sig från den statskupp, som gjorde ett slut på franska republiken. Nationens obetydliga konstitutionella friheter tycktes madriderhofvet från den stunden mer än nånsin en vederstygglighet, och de än öppna, än hem-

liga machinationerna af en moraliskt djupt sjunken camarilla gjorde landets författning till en betydninglös papperslapp. I spetsen för ledarne af dessa förderliga regeringsprinciper stod drottningens moder, Christina, som sedan sitt inträde i Spanien har varit detta lands onda ande. Beredvilliga verktyg af första, andra och tredje rangen saknades icke, detoaktadt förföt en lång tid under vacklande fram och tillbaka, innan de beredvilligaste funnos, personer, som voro i stånd till allt, såsom en greve San Luis, Sartorius, Collantes, Blaser och andra, som i September förlidna år började reglera Spaniens historia. Hofvet dolde nu mindre sina planer, och från timma till timma måste man vara beredd på en öppen statskupp till återställandet af det godtyckligaste herrevälde, hvilket enligt dess väsen visserligen redan var förhanden, ty folkets grundlags-

enliga rättigheter blefvo oförsynt missaktade; tryckande pålagor blefvo ökade och bortslösade på gunstlingar; en här af tjänstemän anställd, pressen helt och hållet förtryckt och Cortes lugna föreställningar till ett mildare förfarande lemnade utan afseende, tills äntligen i Februari innevarande år ministären plötsligen lät i Madrid våldsamt fasttaga några och fyrtio, för densamma genom deras inflytande mest hinderliga personligheter, för det mesta Cortesledamöter, redaktörer, officerare, bland de senare generalerna O'Donnell och Leon Concha, och förviste dem dels ur landet, dels till de aflägsna provinserna.

Detta politiska undertryckningssystem måste naturligtvis tilldraga hofvet folkets bittra hat. Camarillan och ministären vandrade på en ihålig mark, som ännu icke brast, men väl från Februari detta år började att darra i svaga dallringar.

I Saragossa, det hjeltmodiga, var det, hvarest det ofvan omnämnda våldsamma förfarande mot ministären några veckor derefter framkallade de första ryckningarne. Öfverste Hore planterade sjelf i spetsen för sitt regimente upprorsfanan, under hvilken han föll, under det att sjelfva upproret strandade, alldenstund det var alltför litet förberedt. Hofvet svarade med blodiga exekutioner, och försökte att besvärja det dåft rytande oväder, som redan vältrade fram öfver hela Spanien, genom förkunnandet af ett allmänt krigstillstånd.

På ett återvändande från den beträdda lutande och slippriga banan tänkte regeringen icke, änskönt de hotande symtomena alltjemt tilltogo. Tvärtom fortfor Camarillan på den en gång inslagna vägen, utpressningarne stegrades till det utomordentliga, de äfventyrligaste finansoperationer företogos, och midt under fortfarande arresteringar och misstänkta sammansvärjningar, dekretades slutligen ett tvångslån, som bland alla klasser utan undantag framkallade den häftigaste ovilja och gjorde det herrskande partiets dagar till de räknade.

Dåft och qvaft kändes det uti detta herrliga land, som under en gudlös hashållning med den af naturen förlånade välsignelsen sedan flere år icke kunde känna sig lyckligt; allt mer och mer tillvexte gäsningen, tillvexte, utan att några särskilda demagogiska eller till och med ryska machinationer behöfdes, hvilket annars nuförtiden

kommit på modet, att de senare genast äro tillhands, när uti någon vinkel af Europa en tupp gal, hvars röst icke helt och hållet passar till den turkiska konserten. Der, hvarest folket åläggas sådana saker som det skett i Spanien, der är, utan allt annat tillgörande, revolutionen slutligen oundviklig.

Och sålunda kom den slutligen, kom såsom detta vid omhvälfningerne i Spanien nästan alltid varit, såsom militäruppror; den farligaste form uti hvilken en regering kan uppträda emot en revolution.

Den redan förut nämnde, bland de förvistes antal inbegripne general Leopold O'Donnell, som det hade lyckats att undandra sig den honom tillämnade lotten, tillföll äran att gifva den omedelbara påstötningen. Redan icke främmande för det förolyckade försöket i Saragossa, hade O'Donnell äfven sedan dess hemligen stannat kvar i Spanien, och, oakadt alla spaningar, hade han vetat att dölja sig i hufvudstaden, der han i tysthet gjorde sitt inflytande gällande hos militären och förberedde ögonblicket till resningen. Mellan honom och flere bland de i Madrid befälhafvande generaler och officerare hade det härunder kommit till en innerlig enighet.

Den 27 Juni lät general Dulce det af honom kommenderade kavalleri utrycka till en revy. Ännu anade ministären intet af det så nära förestående slag, innan O'Donnell redan hade visat sig för de utryckte trupperne och i ett eldigt tal upplammat dem till omstörtning af den på fäderneslandet tryckande föraktliga styrelsen. Ropet: "Död åt förrädarne! Ned med ministären! Lefve drottningen! Lefve friheten!" dallrade, buret af viaden, fram öfver Madrid, och öppnade Camarillans ögon, så att hon såg umfanget af den för henne utbrytande faran. Den just med hofvet i Aranjuez visstande drottningen vände ännu samma dag skyndsamt tillbaka till Madrid, under det att O'Donnell i spetsen för tvåtusen ryttare och fölgångare, och beledsagad af generalerna Dulce, Messina, Ros de Olano och Echague, till en början vände hufvudstaden ryggen och drog till det revolutionslystna Arragonien, der han kunde räkna på talrikt understöd. Den till O'Donnells förföljelse utsände krigsministern, general Blaser, lät väl utfärda flera till regeringen offentliggjorda pomposa segersbulletiner, men han undvek

sorgfälligt något allvarsamt sammanträffande, alldenstund truppernes trohet allt mer och mer började vackla, och de vid hvarje möte regimentsvis öfvergingo till de upproriske.

Hofvet försökte omvexlande bannlysningar och pardonslöften, hvarunder dock dess i början skenbara säkra hållning snart gaf vika för den bleka fruktan, ty efter underrättelsen, att O'Donnell lyckligen höjt upprorets fana följde nästan alla provinsernas städer med sina *pronunciamentos* (upprorsförklaringar), och de fleste generalerna biträdde upproret, och Camarillan såg sig inom kort inskränkt till blotta besittningen af Madrid.

Det har utgjort det egendomliga vid de politiska omhvälfningarne i Spanien, att de alltid först sökt att vinna sitt stöd i provinserna, innan de angripit hufvudstaden. Provincial- och kommunal-andan verkar, oakadt den inforda politiska centraliseringen, ännu mäktigt i Spanien, och en mängd af centralmagten oberoende myndigheter fortfara ständigt att röra sig i fria spelrum. Desse oberoende, i samhälls- och provinciallifvet groende myndigheter, ända till hvilka regeringens inflytanden icke räcka, blifva för hvarje rörelse, som kommer i gång, ett viktigt stöd, likasom de dock å en annan sida äfven äro orsak till, att de spanska omhvälfningarne sällan ega rum till förmån för doctrinära idéer och stora politiska principer. Vanligen är man alltid enig om undanrödandet af ett förhandenvarande verkligt eller förment ondt, och härvid ser man ofta de olika intressenas försvarare och de motsatte partiernas hufvudmän, hvilka kanske vid en annan anledning blodigt skulle bekämpa det, hvar till de nu endrägtigt samverka. Om därför revolutionerna i Spanien relativt lätt lyckas, så sakna de å andra sidan alltid idéernas och grundsatsernas moraliska stöd-jepunkt efteråt, och sålunda finna vi icke heller något land som Spanien röra sig i revolutionernas kretslopp, utan att hinna ill något humant framåtskridande.

Sålunda kallade också nu den af O'Donnell gifna signalen alla provinserna åter till vapen emot den förhatliga Camarillastyrelsen, och män af alla färger förklarade sig med lika beslutsamhet emot regeringen. Ministérens och drottning moderns aflägsnande, författningarnes af 1837 återställande, Cortes' inkallande, var det

väsentliga uti provinsialjuntans gemensamma fordringar, hvilka derigenom blefvo stående på monarkisk dynastisk grund, likasom också O'Donnell tillade sina trupper namnet af "constitutionelt monarkisk division." En ordnad samverkan af de olika genom sin rang hvarandra i armén temligen likställde anförarne för upproret, egde härvid icke rum, och först då segerhertigen Espartero (under Isabelas minderårighet regent af Spanien) ilade till Saragossa och biträdde rörelsen, helsades han af hela landet som dess räddare.

Hvad ända dittills förefallit, var dock alltid blott ett lyckligt, af den offentliga meningen understödt militäruppror. Karakteren af folkrevolution antogo händelserna först den 17 Juli såsom den dag, på hvilken Madrid, under de från alla landsändar inlöpande krigsunderrättelserna, utgaf sitt pronunciamiento.

Det uppretade folket rigtade i första rummet sina angrepp emot de förhatliga personligheterna; ministrarnes och andra Camarillans ledamöters platser och boningar blefvo förödade och förstörde, barrikader vexte upp, angrepp på de offentliga byggnaderna följde och en häftig kamp började emot det af San Luis till lif kallade municipalgardet och de vid hofvet kvarstannade få trupperne. Ännu samma natt bildade sig under den gamle aktade general San Miguel en af moderata elementer sammansatt junta, hvilken genast improviserade en ny blandad ministèr, och förkunnade återställandet af tryckfriheten och återtagandet af tvångslåns-dekretet, men härmed kunde de kämpande icke tillfredsställas, hvilka från barrikaderna i första rummet fordrade Camarillans fördrifvande, nationalgardets återställande och municipalgardets upplösning. Det en gång flutna blodet upphetsade ännu mera sinnena, och en ryslig kamp, som rasade ända under det kongliga palatsets fönster, uppvexte ånyo och slutade först den 19:de, då hofvet beslutade sig till den improviserade ministèrens afskedande under hertigen af Rivas, och inkallandet af Esparteros. Flertalet af de lamt kämpande trupperne förenade sig med folket. Detoaktadt förblef välfärds- och försvarsjuntan i full verksamhet; den utöfvade egentligen den högsta, ur regeringens händer fallna, magten, härvid understöddes den af talrika klubbar, och under det allmänna misstroendet till hofvet

förblefvo äfven barrikaderna i hufvudstadens gator besatta. Camarillan var fången midt i Madrid.

Ropet: "Lefve drottningen!" hade väl ännu under sjelfva kampen ljudit i Madrid, men härunder hade det omisskänligt framstått afgörande republikanska elementer i dagen, hvilka mot thronen just icke voro särdeles gynsamma. Drottning-mo-dern, ministrarne och andra Camarillans förhatlige verktyg hade, blott tänkande på flykt och räddning, vid folkstormens lösbrytande, försvunnit från drottning Isabelas sida, och som endast med möda lät trösta sig öfver sina hittillsvarande rådgifvares förlust. Detta drottningens förfarande måste naturligtvis icke just gynsamt stämna de segrande barrikadkämparne för henne, och redan lät det ana sig, att en Isabelas abdikerande till förmån för hennes dotter borde anses som den lindrigaste utvägen.

Espartero anlände den 29 Juli, under jublande rop och under blott ganska ringa sympathyttringar för drottningen, till Madrid, helsad af alle som räddare. Väl verkade hans närvaro någorlunda tillfredsställande på folket, men i sielfva sakens ställning frambragte den ingen förändring. Klyftan emellan dynastien och folket visade sig vara bredare än man trodde, och segerhertigen vågade icke, såsom han skall hafva åsyftat, att för det första göra sitt anseende och inflytande gällande icke blott i ensidigt intresse för kongliga familjen, utan äfven för att bevara Spanien för inbördeskriget och söka att vinna enighet ibland hufvudmännen för de enskilda partierna. Emellan honom och O'Donnell, fordom motståndare i fält, har det redan någorlunda kommit till försoning; men af alla de många generalernas äregirige anspråk visar sig Spaniens framtid, öfver hvilket slutligen de nästa sammanträdande Cortes komma att afgöra, just icke mycket tröstande.

Så vidt vi kunna bedömma spanska folkets nuvarande stämning och förhoppning, tyckes oss monarkien sjelf ännu icke vara i fara. Republikanska partiet, följande öfverste Amettler, är jemförelsevis mycket svagt, och republiken en regeringsform, som vid nuvarande bildningsgrad hos massorna i Spanien i alla fall skulle göra fiasko. Det socialistiska eller kommunistiska partiet, om hvars tillvaro tidningarne ibland

talat, alldenstund de förvexlat några berusade pöbelhopar, som här och der plundrande uppträda, med nämnda parti, existerar i grunden alls icke i Spanien. I hufvudsaken äro de liberalt konstitutionelle, de så kallade progressisterna, i detta ögonblick ställningens herrar, och den mera framstående fraktionen bland dem, Esparteristerna, komma väl att i sina händer få den egentliga ledningen af statsaffärerna.

Att skydda kronan är utan tvifvel desse männens uppriktiga önskan, men deras önskan "under alla omständigheter" är det säkert icke.

Så som sakerna gestaltat sig, torde drottningens abdikerande till förmån för sin dotter knappt uteblifva. Dennas förenig med den unge konung Pedro af Portugal — favoritprojektet hos ett icke vanmäktigt parti — och derefter begge ländernas förenig till ett rike, har sina stora olägenheter, och talar åtminstone erfarenheten af de redan en gång förut förenade och sedan 1640 åtskilde länderna icke till förmån för denna plan. På något bättre resultat tyckes ett nytt regentskap af Espartero för den minderåriga dottern Isabella vara beräknadt. Detta skulle åtminstone falla nationalstämningen i smaken, allt herravälde af Camarillan bortfalla, så som det redan förut varit fallet under Esparteros regimente, åter styrka den offentliga friheten och ånyo befästa landets välfärd, utan att framkalla någon konflikt med stormagterna England och Frankrike.

Johan, konung af Sachsen.

Johan Nepomuk Marie Joseph, konung af Sachsen, föddes i Dresden den 12 December 1801. Af de trenne prinsar, som föddes i äktenskapet emellan prins Maximilian (död 1838) och prinsessan Teresia af Parma (död 1804) är han den yngste och ende ännu lefvande.

Konung Johan talar sex främmande språk. Hans förkärlek för den klassiska och moderna litteraturen lät honom ännu i sitt 21 år börja att lära grekiska språket. Men det är säkert en ytterst sällsynt företeelse, att en regerande furste tillika är en grundlig kännare af grekiskan, hvars snilrika tolkningar af svårare ställen i de grekiska skaldeverken mer än en gång hafva satt filologerna af facket i förvåning.

Johan. konung af Sachsen.

Hyddan vid hafstranden.

(Forts. fr. N:o 39.)

Du kan af mig begära hvad du vill, Katharina; men min måste du blifva. Säg hvad du vill jag skall göra för dig, och det skall ske. Jag reser bort med dig, långt bort från alla, om du så tycker. Du skall befalla och jag lyda. Du måste det, Katharina, ty du är orsak till min förryckta kärlek. Du kom hit, hvarje gång jag bad dig, ja, du kom frivilligt. Du har väl aldrig sagt, att du älskar mig; men du har visat det." —

Hon rodnade. "På hvilket sätt har jag visat er det, junker? Att jag kom? Att jag här med er träffade samman? Vägen är öppen för hvem som helst, ty den tillhör korsvärdens; jag kom väl äfven därför, att det är roligt för oss bondflickor, att någon gång få prata med en förnäm herre." —

Junkern såg helt förvånad på henne, som om han betvivlade, att han hört rätt. Hans upprörda blod rullade hetare igenom hans ådror; hennes fortfarande motstånd beröfvade honom nästan besinningen. Han hade kunnat vara i stånd att falla på knä för henne, för att övertala henne, ty han älskade Katharina verkligen; hans passion hade vext till en förfärlig höjd. —

"Det var blott därför du kom, Katharina? Derför?" frågade han bäfvande, under det att rodnaden för ett ögonblick bortvek från hans ansigte. "Du sade, och jag har dock den gången hört rätt, att det vore möjligt, att du kunde älska mig, en gång, när jag kunde bevisa, att jag älskade dig. Gör jag icke det? Jag är nästan galen, alla pulsar tyckas vilja sönderspringa; jag förklarar, jag upprepar det för dig: Jag älskar dig! Fordra, hvad du vill och jag kan uppfylla, så skall det ske. — Tala, tal! Stå icke der så hård som en sten, hvilken ej låter uppmjuka sig. Har du då intet hjerta? Jag kunde hata dig, om jag icke så olycksaligt älskade dig!"

"Ni älskar mig?" frågade Katharina med höjd röst och flammande rodnad på sitt ansigte. "Ni vågar säga, att ni älskar mig, just nu, då ni till och med bereder min far en förolämpning, som bringar honom till förtviflan? Har då icke äfven jag hört, herr junker, att ni vill anklaga honom såsom er mördare? Är hans skymfande icke mitt? Vågade ni älska en vanhedrad mans dotter? Min fader eger intet annat än sin heder, han. Jag är en sämre flicka, men jag måste vara den sämsta, om jag ville kasta mig i edra armar, sedan ni gjort detta. Menniskorna skulle peka finger åt mig, spotta mig

i ansigtet, och för mig återstod ej annat, än att kasta mig i hafvet. Det är en vacker kärlek af er, junker; men hos mig hör ni icke använda den." —

"Qvinna!" — Junkern visste alls inte hvar han var hemm, det skimrade för hans ögon; således hade flickan aldrig förr talat med honom. "Hvilken djefvul har då farit i dig, Katharina? Är det då verkligen du? Jag måste taga fast i mitt eget hufvud, för att öfvertyga mig, att jag icke drömmar. Lugn, nästan undergifven stod du annars alltid framför mig, och nu! — Som en orm utringlar du din onska och falskhet. Bring mig icke till rasori, det råder jag dig. Jag kan söndertrampa dig!"

"Ni hotar mig? Jag fruktar intet. Jag är icke heller någon orm, är icke onskfull och falsk. Må ni gerna tro det, hvad byr jag mig derom. Men har ni icke sjelf sagt, att jag aldrig talat med er om min kärlek? Om ni har sagt er detta sjelf, så är det icke min skull. Och har jag icke alltid ända tills nu varit lugn, undergifven? — Jag har betraktat er som min herre, därför varit undergifven; men när ni begär något annat, så upphör undergifvenheten af sig sjelf! Ni är slugare än jag, därför borde ni hafva insett det."

"Katharina!" — Junkern bemödade sig att visa sig så mild som möjligt, änskönt han genom hennes plötsliga lugn blef allt mer och mer förvirrad; men insåg dock så mycket, att han hade att göra med en varelse, som icke lät sig skrämra af hotelser. "Katharina, jag blir vansinnig, om du icke älskar mig. Hvad skall jag göra, för att vinna ditt hjerta?"

"Om det kan ske," svarade hon funderrande, "kan jag ej säga. Gör er ingen stor förhoppning." — Hon gjorde ett kort uppehåll och frågade sedan: "Ni älskar mig alltså verkligen, herr junker?" —

"Som mitt lif!" bedyrade han, i det han lade handen på bröstet.

"Gå då till min far och bed honom om förlåtelse för den oförrätt ni tillfogat honom."

"Katharina!" Allt blodet stockade sig i hans ådror.

"Om ni icke vill, så skall jag ej plåga er. Men det säger jag er, vi hafva i dag talat med hvarandra för sista gången." —

Hon vände sig åt det håll, hvarifrån hon kommit. För hans ögon simmade det som ett eldhaf, han kände frestelse att begå en våldsgerning — han grep efter sitt gevär — han steg fram till henne — med stark hand fattade han tag uti henne — en an-

nan slungade honom tillbaka — målaren Rudolf Elmer stod framför honom. —

Han och Katharina hade redan oflägsnat sig och ännu alltjemt stod junkern orörlig kvar på samma ställe. Han visste icke hvad det händt honom, öfverraskningen hade helt och hållet förlamat honom. — Han gjorde sig osäglig möda att taga reda på det passerade, men han behöfde lång tid, innan det blef honom tydligt. Han hvarken kände eller brydde sig om den dimma, som småningom hade gått öfver till ett fint regn, han hörde knappt hafvets brusande, icke skogens suckande, icke de kaarrande grenarnes brak. — Långsamt kom han till sig sjelf, långsamt tog han upp det nedfallna geväret, och likaså långsamt tog han vägen åt slottet. —

Vid sin hemkomst begaf han sig genast på sitt rum, utan att först, såsom han annars plögade göra, gå öfver till sin far, den gamle friherren. Han tålde ej att se någon. De mest motsägande känslor vältrände sig i hans bröst. Hans första tanke var hämnd, en förfärlig vedergällning; men Katharinas intagande bild förträngde snart denna föresats; aldrig hade den för honom visat sig så förförisk som nu, då han skulle öfvergifva densamma. Hennes hårdnackade motstånd, och det derjemte så oväntadt, ökade än mera hans passion, hvilken, han kände det alltför väl, han kneppt längre var i stånd att bekämpa. Men i sanning, det höga priset, hans heder! och utan att dervid kunna förena något bestämt hopp. Han skulle göra hennes fader afbön, han, sonen till en rik friherre af Pommerns äldsta släkt skulle be en för detta underofficer, en fattig fiskare, som härstammade från bönder och icke var ett här bättre än den simplaste arbetare på slottet Riedd om förlåtelse! Denna tanke upprörde honom, hans hela stolthet satte sig deremot; men han hade att kämpa mot sin passion, och den öfvervågde begge. Katharinas karakter var honom otörklarlig. Hon hade visat honom en sida, som han icke väntat; på ett så skarpt sätt, att det bredvid hans passion blandade sig något, som liknade fruktan; men då han icke var i stånd att på ett förnuftigt sätt blifva af med densamma, så blef detta en retelse mera att fångla honom vid Katharina. Detta var den naturliga följden af hans inre svaga tänkesätt. Hans stolthet, hans öfvermod och högfärd hade sin rot i hans uppfostran, i ståndsfordomar, han var uppfylld med de lösaste grundsatser; han blef, enligt alla tyrauniska naturers sed, svag der, hvarest han fann energiskt motstånd. Emot den

sanna stoltheten, den andlige öfverlägheten hade han intet annat värn, än sin vapensköld och sin härkomst. Märkte han att han med sin inbilskhet icke uträttade något, så drog han sig tillbaka. Detta hade han tydligen visat i sin strid med Rudolf. Hans hotelser hade strandat mot dennes grundsatsfasta tillförsigt; han låg under för en moralisk kraft, som han ej förstod att värdera, alldenstund han icke kände den; men hvilken genom sitt naturliga höga värde öfverallt måste segra, till och med om den icke uppfattas. Han hade gått derifrån med föresats, att genom småaktiga inskränkingar på det godsherrliga området låta målaren känna sin öfverläghenhet; att passa på tills ett mera gynnande tillfälle erböd sig till en fullkomlig upprättelse; men han underlät det förra, alldenstund han fruktade, att Rudolf kunde uppträda emot honom som anklagare hos hans far, den gamle friherren. Var denne än, likasom sin son, full af fördomar, så hade han dock tillika en känsla af rättvisa, en viss hederlig rättrådighet, som han under inga omständigheter förnekade, och som till och med ibland icke lät honom skona sin egen son.

Rudolf, målaren, var nu visserligen långt ifrån att, hvarken mot junkern eller hvilken som helst annan, uppträda som anklagare för en sådan obetydlighet, och junkern skulle af honom snart varit glömd, om icke andra orsaker gifvit honom anledning att minnas denne herre. — Emellertid hade hans tankar, genom den sista händelsen, blifvit sysselsatta icke mindre med Katharina än med junkern.

Drifven af oro och plågad af svartsjuka hade han, dagen efter samtalet med korsvärden, begifvit sig ut i skogen. Han hade föresatt sig, att i dag icke besöka Katharina; men som det vanligen går med älskande, föresatsen hade ej gått i fullbord. Sedan han en längre stund väntat på gräsplanen och han icke såg någon komma, hade han, oakadt den förändrade väderleken, begifvit sig på vägen till Katharinas boning, då han såg henne sjelf skydsamt ila fram på vägen till skogen. Raskt steg han bakom ett träd, lät henne gå förbi och följde henne sedan på afstånd med högt klappande hjerta. Hon var vittne till hennes samtal med arfvingen till Riedd. Hvem kan beskrifva hans känslor! De öfverväldigade honom i ordets sannaste betydelse. Än kände han sig genomträngas af en brinnande eld, än af en isande köld. Han framträdde slutligen i ett afgörande ögonblick, så som vi i det föregående hafva sett.

Tigande följde han Katharina hem. Icke heller hon talade, blott en sällsynt tillfredsställelse framlyste ur hennes ögon, hon tryckte sig tätt intill Rudolfs arm, och tycktes vänta, att han skulle säga henne ett vänligt ord eller visa henne någon ömhet, ty hon smickrade sig i tysthet med det medvetande, att hon hade förtjent det af honom. Hennes förmodan blef sviken. Icke ett ord undföll målaren under hela vägen, han var tyst och försänt i sig sjelf; och Katharina, då hon märkte detta, teg också å sin sida i ett slags trots, till hvilket hennes sjelftillfredsställelse öfvergick. Denna gången hade hon rätt sade hon sig med akta qvinlig känslighet, och så som de hade gått och kommit, skulle de också åter skiljts, om icke just nu Katharina hade kommit att erinra sig sin svåra strid med sin fader. Tvekande meddelade hon Rudolf det passerade. I stället för allt svar trädde han fram till fenstret, knackade på tills han blef hörd, och härifrån underhandlade han med Katharinas fader, tills försoningen var återställd.

Derefter gick han utan en handtryckning, utan ett vänligt ord från Katharina. Nu började hon å sin sida bli orolig, och för första gången uppsteg hos henne den frågan: om hon också mot Rudolf hade handlat rätt, om hon äfven mot honom borde vara förtigande, så som hon hittills hade varit det? Hon kände honom som en alltför ädel man, att hon icke borde hafva pröfvat, om han icke hade orsak att lemna henne på detta kränkande sätt.

Och utan tvifvel hade Rudolf härtill skäligen orsak. Junkern hade förebrått Katharina falskhet och ouskaka; var då detta gripet så helt och hållet ur luften? Låg det icke något här af uti hennes handlingssätt? Hon älskade honom, Rudolf, hon visste, att hon skulle tillhåra honom hel och hällen, han hade uteslutande rättighet till hennes fullkomliga hängifvenhet och förtroende; men hon hade möten med junkern, en medtäflare, äfven då, sedan en strid egt rum emellan dem båda, hvilken gjorde dem till fiender, och som hotade hennes fästman. Hon teg för sin fader, hon hade hört och sett, på hvilket förolämpande sätt junkern uppfört sig emot honom, och det oakadt gick hon ögonblicket derefter till en sammankomst med Rudolfs och hennes faders fiende. Om än samtalet var ett annat, än junkern sannolikt väntat, så låg det dock alltid i detta steg ett slags påfallande besynnerlighet. Hade man väl rättighet, kunde man vara böjd att uttyda detta steg till det goda? Hon spelade ett

högt spel, och hvarför och med hvem? Om det ock var sannolikt, att hon dref gyckel med junkern, så måste det dock för hvarje rättsinnig och derjemte om än blott medelbart deltagande vara så mycket mera påfallande och väcka oro, som slugheten och falskheten, en gång använd och ertappad, berättigade till den slutsats, att hon i förekommande fall icke skulle skona någon. Det är att förnedra kärleken, när man tror sig älska uppriktigt och dock med lugn åhör en tredjes smickrande bedyranden; det bevisar liten sjelfkänsla, om man kan uppoffra ett stort afseende för ett litet. Kärleken skall förädla och höja, icke reta och locka till bisaker, som bilda en otrohet emot själens adel. Hvar och en som är sig sjelf otrogen, är det äfven mot andra, och misstroende är döden för allt lugn och all frid.

Allt detta sade sig Rudolf och, med den bittraste känsla han i sitt lif känt, genomvakade han en lång natt. Han kunde icke komma på redig fot med sig sjelf; han älskade Katharina oändligt, men hans förnuft, hans förolämpade heder uppmanade honom oakbrutet att handla i enlighet härmed, ju häftigare kärleken bestormade hans hjerta. Hvad hade han i en framtid att vänta i ett äktenskap, om han redan nu måste hysa fruktan för hans förlofvades uppriktiga känslor? Handlar på detta sätt en älskande qvinna, som blott har den älskade i sitt hjerta? Aldrig! aldrig! Detta upprepade han alltid för sig sjelf, när han började svigta i sitt fattade beslut. Ett förekom honom alldeles oförklarligt; han använde förgäves alla sina tankar och gissningar för att hitta reda derpå. Hvarför, af hvilken orsak hade Katharina dessa sammankomster med junkern, då han dock varit vittne till samtalet, vid hvilket hon rätt fram hade sagt, att hon icke älskade honom, men sedan hon förut genom en lång tystnad hade åhört hans kärleksförklaringar? — Var hon hvarken nu eller nånsin att ursäkta, så retade det honom dock att lära känna skälet till hennes handlingssätt. Att detta icke kunde vara något vanligt, sade honom Katharinas öfriga karakter, som icke var böjd för småaktigheter.

Han hade försonat Katharina med hennes far. Det hade varit honom svårt nog, ty den gamle soldaten var af samma tanke som Rudolf, att hans dotter icke handlat redligt och uppriktigt; genom meddelandet om samtalet med junkern, uti hvilket Katharina spelat en helt annan röl, än han förmodat, hade han slutligen låtit beveka sig. — Denna försoning, så försäkrade sig måla-

ren, skulle vara det sista steg han tog i hennes öde. — Under denna föresats led han förfärligt, hans hjerta blödde, men förnuttet ålade honom detta offer, och hvad han en gång erkant för rätt, det utförde han, om det än kostade honom den svåraste strid. —

Junker von Riedd sof icke heller denna natt. Redan med morgongryningen steg han upp, men med så förändradt utseende, med så tydliga spår på en genomvakad sorgbelastad natt, att, då han senare visade sig vid frukosten, föll hans tillstånd den gamle friherren genast i ögonen. Icke utan bekymmer fragade han sin son, hvad honom felades; han svarade blott enstafvigt, och försäkrade på upprepade förfrågan, att han befann sig fullkomligt väl. Egentligen hade han ingen bestämd vilja, han visste ej sjelf, hvad han skulle taga sig till i det fria, dock drogs han oemotståndligt ut ur slottets beängstade rum. Flera timmar genomströk han mark och skog, utan att komma till något fast beslut, huru det än gick till, så befann han sig plötsligt på vägen till hyddan vid hafstranden. Det tycktes ske så omedvetet, att han till och med öfverraskad stannade vid skogskanten, då hyddan visade sig för hans blickar. Han dröjde att gå framåt, och dock trängdes han med oemotståndlig magt ditbort, hvarst hon dvaljdes, som sysselsatte alla hans tankar. Sålunda stod han länge obeslutsam. Han blickade oupphörligt öfver till hyddan, som låg der så tyst i sin oansenlighet och endast genom röken, som långsamt uppsteg ur dess skorsten, förädde, att den var bebodd.

Ett buller bakom honom på den väg han var kommen, väckte honom upp ur hans drömmar. Han sag sig tillbaka, en mörk rodnad steg upp på hans ansigte, och ovillkorligen gick han vidare. Han observerades af den man, som förorsakat bullret. Det var den svarta korsvärden. Han följde junkern med sina blickar, tills denne steg in i Claus Schilders hydda, då vände han om och gick tillbaka till byn.

Junkern var dock besynnerlig och bekländ tillmodt, då han öppnade hyddans dörr; men han vågade ej vända tillbaka; ty han fruktade att möta korsvärden. — Då han steg in blickade den gamle soldaten förundrad upp. Han satt vid spiseln, blåste stora rökmoln ur sin lerpipa och reste sig denna gången efter vanligheten icke upp från sin plats. Bredvid honom stod Katharina och rakade i elden, på hvilken stod en gryta med potatis. Några fiskar, den vanliga middagsmaten, hade hon nyss

framsatt på ett träfat. — Hon sag, ehuru något blek och angripen, lugn ut som vanligt, och visade icke heller nu någon öfverraskning, då junkern steg in i stugan och framstammade sin "god morgon!"

Brummande besvarade den gamle helseningen, Katharina besvarade den alls icke. Blodet steg junkern till huvudet.

"Nå!" ropade han med det vanliga högmodet, "behagar ej jungfrun att tacka, när man helsar?"

Det kokade inom honom; han glömde allt det han uttänkt för att, oakadt hindren, vinna hennes kärlek, och han fortfor vredgad: "Flicka, om du ej godvilligt vill svara, så skall jag veta att befalla dig!"

"Halt, herre!" — Den gamle soldaten steg upp, lade pipan på bänken och vände sig till junkern: "Med förlof, det är mitt rum. Jag har just icke stor lust att tala med er, ty jag fruktar för min egen hetta och vet äfven, att det till slut ej lönar mödan. Har ni blott kommit hit, för att ånyo fånga oss, mig och min dotter, så får jag dock råda er, att så fort som möjligt packa er ut härifrån, om ni icke vill, att jag skall göra bruk af min husrätt!" —

"Gamle gråskägg!" brusade junkern upp, "en människa, icke bättre än en tiggare, som i gatsmutsen söker lumpor och ben, som måste vara glad, att man någonstädes tåler honom, du är nog fräck att begagna en sådan ton emot din herrs son? Våga ännu ett sådant ord och jag slår dig, så sant Gud lefver, i ansigte!" —

"Ni?" — Den gamles pannader svällde, raskt kastade han rocken af sig och strök upp skjortärmarna. "Ni, junker hlla? Jag har ingen annan herre, än Gud och konungen. Denne har jag troget tjent i många år, jag har med heder och i slagningarnes buller blifvit grå, medan ni ännu pep i vaggan; herre, något sådant, som ni säger, vågar ingen ostraffadt."

Han ville störia sig öfver junkern, som å sin sida, blind af raseri, höjde geväret och hotade med kolfven — Katharina kastade sig raskt emellan begge. Behändigt fattade hon junkern vid armen och med ovanlig kraft ryckte hon geväret från honom.

"Dubbelt mördare!" tillropade hon honom. "U! på ögonblicket! anars, jag svär det, så sant Gud lefver, om du tvekar, så skjuter jag ner dig!" — Hon höll mynningen af det laddade geväret emot honom. — Han darrade öfver hela kroppen, hans läppar blefvo blå, hans ansigte blekt och askgrått, hans blick irrade ängsligt omkring, baklänges, med framsträckta händer, rörde han

sig ut igenom dörren. — Katharina följde honom långsamt och kastade, sedan han något aflagsnat sig, geväret efter honom. —

Med skyndsamt hast tog han upp det, likasom fruktade han ett förnyande af detta uppträde, men underlät härvid icke, att gifva sin hund, som stannat utaför och nu kom rusande fram till honom, en ilsken spark, så att denne tjutaude och quidande vältrade sig på marken. —

Utän att se sig tillbaka tog junkern genast vägen till slottet. Hans enda tanka andades hämnd. Vid en krökning af vägen mötte han Rudolf. Försmädligt tillropade han honom i förbigående: "Ab, hvarthän, herr målare? Och så funder sam, att ni nästan springer omkull folk? Förmodligen till den sköna fästmon. Nå, jag önskar er lycka, om det är mening. Jag skulle åtminstone betänka mig att tillbedja der, hvarest en annan redan hade kommit i förvägen. Nå, om smak och behag kan man icke disputer. Mången älskar den redan beträde vägen." —

Rudolf svarade icke, det var knäppt han kastade ögonen på honom. Han var i ett tillstånd af djup dvala och hans hjerta så tungt, att han till och med bleflikiltig för denna grofva förolämpning; den kom i alla fall ur en mun, som han föraktade. Han gick vidare och steg utan tvekan öfver hyddans tröskel vid hafstranden. — Om han med större uppmärksamhet betraktat Katharina, så skulle han varseblifvit, att hon vid hans inträdande skiftade färg; men han fattade, efter en lugn och vanlig helsing på henne, med hjertlighet den gamle soldatens framräckta hand och skakade henne så som riktigt intima vänner göra.

På den gamles ansigte uppträdde vid målarens anblick ett formligt solken, han makade på sig och gjorde plats för honom. Rudolf intog äfven deusamma utan kras. — Katharinas hjerta klappade ovanligt, allt hennes blod tycktes på en gång vilja strömma ditin; hon vågade knäppt kasta en blick på sin tästman och sysselsatte sig mer än förut med elden. —

"Jag kommer," begynte Rudolf med en i början darrande stämma, men som snart återvann sin vanliga fasthet, "för att nu taga afsked af denna nejd och af er, fader Claus."

"Afsked?" — Solen på veteranen ansigte försvann och gaf plats åt en mörk sky. Katharinas hjerta stannade ett ögonblick, för att genast derefter slå så mycket häftigare.

"Ja, kära far. Det behagar mig ej längre här. Jag kan väl gerna säga er, att

det faller mig tungt på hjertat; men det får ej hjälpa, resa måste jag, för att aldrig mer återkomma. Se icke så förundrad på mig, fader Claus, största skulden hvilar icke på mig. Jag hade i dag och i går kunnat gråta mina ögon ut ur hufvudet, då jag fattade detta beslut; jag har vänt och vridit saken på alla kanter, för att försöka om den kunde ändra sig, men det låter ej göra sig. Det skulle aldrig åter blifva bra, till och med om jag stannade kvar, därför är det bättre jag reser."

"Ja det är väl nog; men lysningen och Katharina, min dotter derborta?" frågade den gamle stammände.

"Just därför måste jag åsted. Jag har bedt er om ert barn, och i sanning, far, jag hade den afsigt att lefva för henne så, som endast en man kan göra det för sin maka. Detta har jag äfven sagt Katharina, hon vet det äfven, och aldrig skulle jag upphört att älska henne. Men vårt tilltänkta äktenskap är nu tillintetgjordt. Ni, fader Claus, är försonad med er dotter; detta har jag ävägabrägt, änskönt ni ej rätt ville gå in derpå, och detta är åtminstone något. Såsom jag måste tro, skall ni, kära far, icke så snart glömma mig och rätt ofta tänka på målaren, som nu är helt och hållet ensam." — Han räckte den gamle veteranen handen.

Denne fattade densamma, tryckte henne hjertligt och sade: "Aldrig skall jag glömma er, herr Rudolf, och jag skall alltid utan ägg tänka på er. Ni har handlat rätt. Jag har nästan väntat något ditåt och har äfven sagt det åt min flicka der. Hon har nu lönen för sitt dubbla väsen, som icke kan behaga någon redlig man. Just så som ni, hade jag handlat. Rätt ondt, ofantligt ondt gör det mig, ty — jag erkänner det rakt fram — en bättre måg hade jag så länge jag lefver aldrig kunnat få, och nu får Katharina se till, om hon skaffar ens någon till huset. Icke tror jag det. Om detta nu icke går henne till hjertat, den skandal som måste uppkomma, sedan lysningen redan blifvit uttagen, byns skymf och den oförskämde junkerns skratt, då vet jag i sanning icke, om hon ens har något. Denna skymf på mina gamla dagar öfver min dotter, som jag så högt älskat! Nå, jag hoppas att icke så länge få öfverlefva den, och rätt flitigt vill jag bedja till Gud att han med mig gör kort process. Hvortill hjälper det, att man här går och plågas af en alltid tärande sorg? Bättre då ett snart slut." —

"Far!" ropade Katharina från spiseln med ett lätt förebrående och en stämma, som

icke helt och hållet kunde dölja, att den qväfdes af tårar. —

"Ni vredgas alltså icke på mig, fader Claus?"

"N, j, det gör jag i sanning icke! Men jag får ännu en gång säga, att det gör mig mycket ledsen, mycket ledsen." —

Rudolf steg nu upp och närmade sig spiseln. "Katharina!" sade han sakt.

Hon vände sig ej åt honom och frågade knappt hörbart: "Hvad är det, Rudolf?" —

"Jag har dig osägligt kär. Om du blott till en del älskar mig så tillbaka, då måste du känna, Katharina, huru ondt det måste göra mig, att vi nu på detta sätt stå framför hvarandra. Jag har genomkämpat en natt full af smärtor. Ord förslå ej att uttala dem. En lycka har försvunnit för mig, hvars förlust icke blott nu, utan för alltid, om jag lefver än så länge, skall smärta mig. Dock måste jag skiljas ifrån dig i godo, Katharina, som vän ifrån vän; ty som sådan är jag för dig. Säg ett litet ord, att du icke vill lägga mig till last, hvad som är oundvikligt. Jag känner dig, jag vet, att du har ett godt hjerta, om det än icke tillåter dig att i all ting vara sann. Jag vill icke tala om det, som skulle blifvit; jag ville din lycka, ditt bästa, så långt min förmåga räckte. Du har visat den ifrån dig, och vi måste skiljas."

"Om du kan gå, utan att ditt hjerta brister, så får det ske; jag vill icke hindra dig, Rudolf."

"Mitt hjerta brister och defoaktadt måste jag gå." — Det föll honom in, att han borde fråga henne om orsaken, som föranlät henne att ådagalägga ett dubbelväsen; men alldenstund han insåg, att det icke kunde finnas någon, som vore tillräcklig att ändra hans föresats, och då han nu icke heller sjelfmant ville tala derom, så underlät han det. Om junkern hade han med afsigt helt och hållet tigit; det var honom pinsamt att ännu en gång vidröra det passerade. — Han tryckte ännu en gång den gamle veteranens hand, hvilken förstulet torkade sina ögon, kastade ännu en lång blick på Katharina och gick sedan långsamt derifrån. —

"Den stackars unge mannen!" sade den gamle soldaten och smög sig in i kammaren. Katharina svarade intet; men hennes hjerta brast och med krampektiga, plötsligen utbristande tårar sjönk hon ned der hon stod. —

Rudolf märkte knappt, att han längre fram mötte byfogden i sällskap med en gensd'arme. Han skänkte dem ingen uppmärksamhet och skyndade hem. Allting var redan inpackadt och ordnadt; en fjerdedels timme senare lemnade han orten. —

En timmas tid härefter genomlopp det ryckte hela nejden, att man hade häktat den gamle Claus Schilder, att det varit han, som gömt junkern von Riedts gevär i klosterruinerna och att ännu andra anledningar voro vid handen, som gjorde det troligt, att han äfven sårat den unge herrn. — Den gamle soldaten hade också blifvit bragt upp på friherrens slott; härifrån skulle han föras till Kolberg och inställas för en ordentlig domstol. Han fogade sig utan att klaga i sitt öde, men bedyrade fortfarande sin oskuld och dolde icke, då han stod inför junkerns fader, som hade låtit hemta honom, att hans son endast handlade af hämndbegär. På friherrens vidare förfrågningar berättade han i enlighet med sanningen allt det som i senare tiden passerat i anledning af hans dotter. Var nu än friherren höjd att tro honom, alldenstund han mycket väl kände sin sons onda höjelser, och först efter många böner tillgifvit honom den gången, då han gjort sig skyldig till den fula affären med korsvärdens dotter, Rosi, så föranlät dock en omständighet honom att dröja med att fästa något afseende vid Claus' utsago. Casimir, friherrens son, hade berättat honom om den blodfläckade rocken, som Claus hade burit den fatala dagen; då han nu frågade denne om förhållandet, så tillstod den gamle soldaten denna omständighet utan förbehåll; men ville föröfrigt icke inlåta sig på någon vidare förklaring. Alla friherrens uppmaningar förblevo fruktlösa.

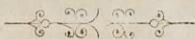
"Nå väl," utbröt han slutligen vred, "ni talar alltid om er oskuld, och det som anklagar er, vill ni icke förklara. Gerna kan hela historien om oädla afsigter vara sann, ty hvarför skall jag göra min son bättre än han är? Hans tystnad har alltid förekommit mig misstänklig, men det är er skyldighet att bevisa er oskuld. Kan ni det, så tala utan dröjsmål, att saken kan biläggas i godo. Helt och hållet utan delaktighet är ni icke, så mycket är mig åtminstone klart. Det suana geväret bevisar litet eller intet, man kan ej läsa på densamma, hvem som den gången afskjutit det; men den andra omständigheten, som hufvudsakligen gör er misstänkt och den ni icke vill upplysa, gifver tillräcklig anledning till anklagelse, och jag vill råda er att betänka detta. (Forts.)

Fredrik August II, konung af Sachsen, † 9 Augusti.

Konung Johan förmälde sig den 21 November 1822 med Amalia Augusta, prinsessa af Bajern, en dotter af konung Maximilian af Bajern. I detta äktenskap föddes tvenne söner, hvaraf kronprins Fredrik August Albert den 23 April 1828, sedan den 18 Juni 1853 förmäld med prinsessan Carolina af Wasa, och sex döttrar.

Fredrik August II:s, konung af Sachsen, död.

Konungen, som den 1 Augusti hade lemnat sitt land, för att på en resa till München och derifrån till Tyrolen vederqvicka sig uti naturens herrlighet, hade åter afrest ifrån München; den 7 och 8 Augusti hade han gjort turen till Lisens alp och derifrån lyckligen och vid den bästa helsa fullbordat resan till Silz, hvarifrån han den 9 Augusti ville besöka ingången till Pitz-dalen. För resan till Wens hade på posthuset i Imst blifvit tagen en vagn, uti hvilken konungen och hans flygeladjutant major v. Zezschwitz suto, under det att kammarlakejen Joh. Gottl. Kleeberg satt på kuskbocken. Ända till bondgården Brennbühl, som ligger $\frac{1}{8}$ mil från Imst, som är första stationen från Landeck till Innsbruck, gick resan lyckligen för sig. Men vid färdandet utför en backe, hvarunder postiljonen förde hästarne vid tygeln, körde vagnen klockan $\frac{3}{4}$ 10 f. m. öfverända och de deruti sittande slungades ur densamma. Under det att major v. Zezschwitz föll åt sidan, men kammarlakejen emellan hästarne, slungades konungen, hvars ord vid detta fall voro: "Håll blått hästarne!" i närheten af handhästen, som, blifven vild, slog bakut och träffade med ett dödligt hofslag konungens bakhufvud. Kammarlakejen drog genast den sårade bort från hästen och lade honom med major v. Zezschwitz' biträde på den nära gräsvalen, hvarvid de gäfvu honom en af vagnskudderna under hufvudet. Lakejen hemtade honom en bägare vatten och borttorkade svetten, hvarunder konungen yttrade till lakejen: "Öfvergif mig icke, jag skall icke heller öfvergifva dig;" och under det att major v. Zezschwitz skyndsammast for till Imst, för att hemta läkarehjelp, bragte lakejen och flere tillkallade karlar, som arbetade i närheten på fältet, konungen till den närbelägna gästgifvaregården Brenn-

bühl. Här inträffade äfven kort efter majoren och den ende i Imst närvarande chirurgen Nocker, som vid företagen undersökning af skadorna, hvilka dels befundo sig bakom venstra örat, dels krossande hade träffat tinningbenet, förklarade dem för mycket farlige. Högre rockärmen visade sig sönderrifven.

Den af chirurgen nödig ansedda åderlätning företogs ögonblickligen, men redan ville knappt något blod flyta, och den tillkallade presten från Brennbühl meddelade konungen dödssakramentet. Klockan $\frac{1}{2}$ 11, alltså redan $\frac{3}{4}$ timme efter olyckshändelsen, afled konungen. Läkaren från Wens, som emellertid blifvit hemtad, kom tyvärr för sent; han såväl som den andre från Imst afgäfvu den förklaring, att döden så plötsligen blifvit framkallad till följd af den genom hästens slag åstadkomna hjernskakningen.

Konungen var född den 18 Maj 1797 och hade varit tvenne gånger gift, men utan lifsarvingar, hvarför kronan den 12 December 1801 tillförsäkrades hans broder Johan, som den 10 Augusti tillträdde regeringen.

Spegelbilder från Persien.

(Forts. från No 39.)

Min förare kände vägen noga och vi hunno slutligen fram till ett af de stora dörförhängen, som kallas Perdehs, och detta öppnade sig plötsligen. Jag stod som bländad, ty allt strålade i den rymliga salen af ljus, guld, speglar och målaingar. Uti midten af densamma såg jag en skara fruntimmer, som vid åsynen af mig förskräckt började skrika och gömma sina ansikten. Prins Malek-Khassam, som jag till en början icke såg, låg i andra ändan af salen på täcken och kuddar på golfvet, och utbröt i ett högt skrott, då han såg min och fruntimmrens förvåning. Derefter inbjöd han mig att träda närmare och sade, att han hade måst inlåta mig i silt eget Anderoun, alldenstund någon annans icke stod honom tillbuds." —

Hourerna i detta jordiska paradisk hade nu hemtat sig efter sin förskräckelse och i dess ställe inträdde nyfikenheten. Under det att Flandin, hans älskvärde värd, en anförvandt af denne och den frankiska

doktorn förtärde ett förträffligt aftenmål, musicerades och dansades. Dansarinnorna hade små cymbaler af klangrik metall, som de slog med fingarne och på hvilka de tillika angäfvu takten. I början tycktes de blott dansa af tillgifvenhet för sin herre och mästare; men småningom blefvo de lifvigare och passionsfullare, deras rörelser blefvo raskare och orchestern, som bestod af tvenne tamburiner, en mandolin och entrestängad af en blind man spelad violin, antog ett hastigare tempo och man spelade beständigt häftigare, tills dansarinnorna föllo i ett slags nervös paroxysm. Flandin kunde bäst iakttaga dem, när de af utmattning hvilade. Aldrig hade han härtill så godt tillfälle som denna aften, då han såg dem helt och hållet obeslöjade.

"De persiska fruntimren," säger han, "hafva en mycket liten mun, vackra tänder, väl formade ögon och deras drag äro fördetmesta milda och ömma. De färga vanligen inre sidan af ögonlocket svart och förlänga dess svarta ögonlinie med en fin pensel. De elegantaste sminka sig med rödt och bära skönhetsplåster. Allmänt färga de sina händer orangegula med hanna, som för detta ändamål införes från Indien. På samma sätt äro deras fotsålor färgade, så att det ser ut som en sko. Naglarne äro målade med karmin. Deras hår är af naturen korpsvart och mycket fint, men för att göra det ännu svartare och hålla det riktigt glänsande, färga de det då och då med en blandning, som motsvarar detta ändamål. Dessa seder inskränka sig icke blott till kvinnorna, äfven männen öfverlemna sig åt desamma. Också de måla händer, fötter och naglar. Dessutom utgör skägget och i synnerhet mustaschfen föremål för männens omsorgsfullaste vård. Gammalt folk bär aldrig skägget hvitt. De lägre klasserna färga det med henna, som gifver det en obehaglig orangefärg. Till och med de, som af naturen kafva det vackraste svarta skägg, underkasta det hvar fjortonde dag en färgningsprocess, som fullbordas vid badningen, och som verkställas med alla möjliga färger, såsom henna, indigo m. fl. Henna gör skägget först ljusrödt, derefter gör indigo det mörkgrönt och efter tjugofyra timmar blir det äntligen blåsvart. I tvenne timmar måste patienten blifva liggande orörlig på ryggen, när indigoextraktet användas, alldenstund detta angriper huden. Men denna plåga underkastar sig den per-

siska dandyn gerna utan knot. Är vädret vackert, så begifver han sig derefter till sitt tält, för att öfverlemnna sig åt sitt *dolce far niente*. Likasom alla österländningar älskar Persern tätlifvet. Hela sex månader är det i Teheran odrägligt hett och osundt. Under denna tid lefva Teheranerne i de närliggande bergen och dalarne, hvarest de i herrliga trädgårdar uppslå sina tält. Här sitta de, röka, äta vattenmeloner och gurkor och plaska med händerna i vattnet. Trädgårdarne äro uppfyllda med den herrligaste frukt och på alla grenar sjunga foglarna. Flandin berömmar i synnerhet de sköna granatäpplena, som hafva 42—45 tum i omfång och hvilkas saft gifver den smakligaste vederqvickelse. När han betalade en skilling kunde han med sitt följe i dessa trädgårdar äta så mycket frukt han ville.

Men af detta Persernes landliga lif och vegetabiliska kost följer på intet vis någon patriarkalisk enfald i sederne. De äro snarare fulla af den största falskhet och dubbelhet och de ega den högsta grad af förstältningskonst. Denna innästar sig genom exempel från ungdomen så djupt hos dem, att de heldre ljuga än tala sanningen, när till och med intet är dervid att vinna. Inställsamma i sina maner och öfverdådiga i löften, äro de fulla af bedrägeri och förderfvade från hjessan till fotabjället. Om Xenophon såge de nuvarande Perserne, skulle han förklara dem för de största lögnare under solen. I affärer med dem måste man därför alltid vara försiktig och aldrig tro deras söta ord. Ett af deras talesätt säger: "Höflighet är ett mynt, som icke riktar den, som mottager det, utan den, som gifver det ut." Enligt denna regel mysa de aldrig sötare, än då de vilja bedraga eller roffa. Trolöshet är hos dem en regel, ärlighet ett undantag. Aldrig får man i Persien det man har att fordra till bestämd tid eller fullt ut. Franska gesandten gjorde i denna vägen snart bittra rön. På Schachens anhållan hade franska regeringen sändt tolf officerare till Persien för arméens utbildande. De Sercey fann dem i Tabriz i det största elände. Man hade vid deras ankomst mottagit dem vänligt, men hvarken anställt eller betalt dem, och Sercey kunde för dem ej erhålla annat än goda löften, aldrig aflöning. Att vara soldat består för Perserne blott uti prålandet med uniformer efter ryskt mönster och löjligen dekorationer. Derjemte äro de fleste officerarne bara barnen, fjorton års

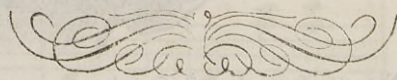
gamla pojkar, som släpa på långa sablar och nästan försvinna uti sina vida benkläder och höga stöflor. Desso hade därför största intresset af att tillintetgöra det franska exercerandet, och alldenstund Ryssarne äfven måste vara angelagne om, att arméen förblef så usel som möjligt, så förföll allt utbildande.

En ytterligare egenskap hos Perserne är deras omåttliga begär efter gods och penningar. Alla kommo i Tabriz springande till herr Sercey och berömde sig af hvad de hade gjort för den franska padischan; men slutet på deras vackra ord bestod alltid regelmässigt deruti, att de härför väntade belöning. För att skaffa sig vänner, måste gesandten oupphörligt bortskänka ur, juveler, vapen, sidentyger och kläden. Det var i Persien en oundviklig sed.

I Teheran stannade gesandtskapet blott tre veckor. Då schachen for till Ispahan, följde Sercey med honom dit. Änskönt Teheran är schachens vanliga residens och anses som hufvudstad, är den dock af mindre vikt än Ispahan och Tabriz. Den enda intressanta delen af staden är borgen, som omgifven af befästade vallar och försedd med vindbryggor, innehåller schachens palats, boningar för några prinsar af blodet, hofvets hög्रे embetsmän och kvarter för kongliga gardet. Häruti befinner sig en stor plats, schach-platsen kallad, som är omgifven af vallar och besatt med kanoner. I dess midt ser man en plattform af en alns höjd och på denna en ofantlig stor kanon. "Emellan densammans sönderbrutna lavett såg jag en man, som anropade och tiggde något af Ali," berättar Flandin. "Jag hörde, att han var en mördare, som hade tagit sin tillflykt hit. Den som hinner kanonen, är strafflös, hade han än begått det största brott. Här väntar han på schachen, som, då han går förbi, icke vågar neka honom benådning. Liknande tillflyktsorter finnas det och i moskéerna. Brottlingarnes strafflöshet är således blott beroende af hurtighet. Tager man deremot i betraktande den grymhet, som persiska lagen föreskrifver, så måste man hafva öfverseende med asyl-seden. Strafflagen är en förteckning öfver de mest barbariska plågor och alla dagar utöfvas de." Detta hade Flandin mer än en gång tillfälle att se. En bagare, som hade gjort bedrägeri med brödet, kastades in i sin egen ugn; en slagtare naglades för ett annat brott med öronen fast vid sin dörr.

Örons och näsors afskärande anses blott för lindrigare straff och Flandin hade svårt för att afböja denne bestraffning, när han hos vederbörande hade något att anföra om några personer. Men dessa grymheter hunno först i Ispahan sin höjd. Schachen for ditbort i spetsen för en stor truppmassa, för att kufva ett uppror, hvilket Mollahs anförare hade uppväckt hos persiska aristokratien. Han var mycket rik och äregrigheten dref honom till att tillvälla sig konglig magt. Han hade värfvat alla möjliga röfvare, mördare och uppviglare, som i Persien heta Lontis; dessa hade fördrifvit Ispahans blott svaga garnison och sedan dess lefvat lustigt och begått alla möjliga grymheter. Vid den kongliga arméens närmande flyktade de fleste, några, som voro dristigare, kvarstannade dock dolde i staden. De blefvo dock upptäckte och tusentals, som varit deras offer, framstego nu för att vittna emot dem. Qvinnorna bädo inständigt om tillstånd att få skära händer och hufvuden af sina förolämpare. Detta hade emellertid varit ett mildt straff i jämförelse med det, som utsades öfver de minsta brottlingarne. Några spetsades på bajonetter, andra med hufvudet nedåt begrafne i en rad ända till bröstet. De i luften sväfvande benen voro sammanbundne. Detta kallade man en vingård. Ännu grymmare hade några år förut Manacteher Khan, en eunuch från Georgien, förfarit såsom öfvernör öfver Ispahan emot röfvare, som hade huserat i bergen. Då han tagit en del af dessa tillfånga, lät han på slätten vid Schiraz, nära invid stadens portar, bygga ett torn med så många nischer som det var fångar. Häruti lät han inumura dem med en öppning för deras ansigte, på det att hvarje förbigående kunde se deras försmäktande. Flandin såg ännu kvarlevorna efter deras hufvuden. Den barbariska naturen hos denna asiatiska race gör äfven stränga straffsätt nödvändige. Skrämseln är af nöden, för att hålla dem i tygeln. Men strängheten bör icke urarta till barbari och godtyckligen utöfvas. Om ett offer undkommit rättvisan, om ett par Lontis hunnit asylen, blir ofta den förstkommande bäste andre Lonti gripen och afrättad.

(Forts.)

En buketts historia.

Nästa N:o utgifves den 8 October.

C. Petersens Officin 1854.

Emmeline - Vols.

Allegro.

F.A. Reissiger.

Piano.

First system of piano music. Treble staff includes a trill (tr) and dynamic markings *f*, *p*, and *f*. Bass staff includes a dynamic marking *f*.

Second system of piano music. Treble staff includes a trill (tr) and dynamic markings *p* and *f*. Bass staff includes a dynamic marking *f*.

Third system of piano music. Treble staff includes first and second endings (1 and 2), a trill (tr), and dynamic markings *f* and *dolce*. Bass staff includes a dynamic marking *f*.

Fourth system of piano music. Treble staff includes trills (tr) and dynamic markings *dolce* and *f*. Bass staff includes a dynamic marking *dolce*.

Fifth system of piano music. Treble staff includes dynamic markings *f* and *dolce*. Bass staff includes a dynamic marking *dolce*.

First system of musical notation, featuring a treble and bass clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The music includes a dynamic marking of *f* (forte) and several accents (>) over notes in the treble staff.

Second system of musical notation, continuing the piece. It includes a dynamic marking of *f* and a *bis* marking above a note in the treble staff. A *mf* (mezzo-forte) marking appears later in the system.

Third system of musical notation, featuring a dynamic marking of *f* and a *ff* (fortissimo) marking. The system concludes with a double bar line.

Fourth system of musical notation, starting with a second ending bracket labeled '2'. It includes dynamic markings of *mf* and *f*.

Fifth system of musical notation, the final system on the page, featuring a treble and bass clef with a key signature of two sharps.

8va

ff *mf* *ff* *loco.*

mf *p* *f*

p *f*

dolce *f*

dolce *f*

Gallop.

F. A. Reissiger.

Piano.

mf

ff

col.

D.C. al

The musical score is written for piano and consists of six systems of two staves each. The key signature is B-flat major (two flats) and the time signature is 2/4. The piece begins with a *mf* dynamic. The first system shows a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and chords in the left hand. The second system features a *ff* dynamic and includes a repeat sign. The third system continues the rhythmic development. The fourth system is marked *col.* and features a more complex rhythmic pattern. The fifth system includes first and second endings. The piece concludes with a *D.C. al* instruction.